

juli 2025

Sendes: postmottak@fin.dep.no

***Høringsuttalelse fra Næringsforeningen på Namdalskysten, Hitra
Næringsforening og Frøya Næringsforum***

**Utsettelsesordning for betaling av formuesskatt – Høringsnotat fra
Finansdepartementet datert 19.5.2025**

Undertegnede næringsforeninger på Trøndelagskysten beklager ikke å ha sendt inn et høringssvar tidligere. Våre synspunkter blir da også godt ivare tatt av en rekke høringstinstanser, og et nært samlet norsk næringsliv.

Vi velger likevel – noen dager på overtid - å formidle til departementet noen utdypende vurderinger og synspunkter på høringsforslaget, ikke minst i lys av at Trøndelag er en viktig eksportregion, med ledende kunnskapsinstitusjoner som Sinter og NTNU. Disse er del av et kraftfullt økosystem som samtidig er avhengig av sterke investerings- og gründermiljøer som kan bidra til å utvikle de bedriftene og næringene som skal skape arbeidsplasser, verdiskaping og velferd for Norge fremover. Dagens norske skattesystem bidrar til å vingeklippe dette vesentlig.

Hovedkonklusjoner

Næringsforeningen på Namdalskysten, Hitra Næringsforening og Frøya Næringsforum vil foreslå at:

- Den særnorske formuesskatten på næring («arbeidende kapital») fjernes i sin helhet med virkning fra 1.1.2026.
- Høringsforslaget viser først og fremst urimelighetene i de høye norske formues- og utbytteskattene. Muligheten for utsettelse kan gi en midlertidig avlastning ved likviditetsutfordringer, men utfordringene for skattyter vil også kunne forsterkes som følge av akkumulert skattegjeld og høy rentebelastning.
- Betalingsutsettelse ved likviditetsutfordringer bør gjelde lenger enn i en treårsperiode, og i hvert fall med en varighet så lenge disse utfordringene eksisterer.
- Det fremstår som urimelig at en eier som har havnet i et skattemessig uføre som konsekvens av den særnorske skatteinnretningen skal belastes med en rente på 9,5 prosent (Norges Banks styringsrente med et risikopåslag på 5 prosentenheter)
- Ved fastsettelse av renten bør det tas hensyn til at Statens skattekrav har prioritet foran andre kreditorer, og at kravet er basert på teoretiske selskapsverdier som vanskelig, om i det hele tatt lar seg realisere.
- Utsettelsesordningen bør samlet utformes slik at det også legges vekt på hensynet til en viss rettferdighet og likebehandling av skattytere etter som utenlandske eiere i samme virksomhet ikke ville blitt utsatt for denne skattebyrden.

Nærmere vurdering av høringsforslaget

De tre næringsforeningene på Trøndelagskysten som sender inn dette høringssvaret representerer et stort antall små og store bedrifter, og mange av disse er leverandører til sjømatnæringen. I sum utgjør disse er omfattende industrielt økosystem som konkurrerer over hele verden. Denne regionen genererer det meste av eksportinntektene i Trøndelag, og består hovedsakelig av norskeide bedrifter som konkurrerer i og utenfor Norge med bedrifter som har vesentlige gunstigere beskatning av sitt nasjonale, private eierskap enn Norge. De private, norskeide bedriftene er en livsnerve for verdiskaping og sysselsetting i regionen vår. De skaper arbeidsplasser, velstand og inntekter som også finansierer offentlige velferdsformål. Vurderingene i denne høringsuttalelsen har bred forankring i trøndersk næringsliv og gründermiljø.

Finansdepartementet foreslår å innføre en varig ordning for betalingsutsettelse av formuesskatten, med virkning fra og med inntektsåret 2026. Departementet erkjenner svakheter ved dagens norske eierskatter når det i notatet presiseres at det

«ikke er utelukket at formuesskatten i enkelte tilfeller kan bidra til at det oppstår likviditetsutfordringer. En rett til utsatt betaling av formuesskatten vil kunne bidra til å avbøte reelle, kortsiktige likviditetsutfordringer ved at skattytere ikke trenger å ta ut kapital fra bedriften for å betale formuesskatten».

Dessverre løser ikke departementets forslag noen av de grunnleggende problemene som særskatten på privat norsk eierskap i næring påfører norske eiere og norskeide bedrifter. Det er en skatt som både i innretning og omfang fører til redusert verdiskaping og svekkelse av privat norsk eierskap. Dette er en skatteform nesten alle andre land for lengst har avskaffet av hensyn til sine bedrifter og konkurranseevne. Den norske skatteinnretningen innebærer at investorer og gründere bosatt i Norge må betale høy eierbeskatning på sine investeringer, mens deres utenlandske konkurrenter slipper slik skatt. Trøndersk næringsliv er ikke bekymret for utenlandsk konkurranse, men svært bekymret for konkurransevidningen i favør av utlandet som dette medfører.

Høringsnotatet erkjenner at den særnorske formuesskatten er en bedriftsskatt i forkledning, ved sin påpeking av at eieren ved høringsforslaget skal slippe «å ta kapital ut av bedriften for å betale formuesskatten». Departementet legger til grunn at forslaget vil være en hjelp for svært få. Det vil gjelde bedrifter i akutt nød og med kniven på strupen. Men bedriftene og deres eiere vil med regjeringens opplegg få et blytungt lodd, på toppen av den ekstra ryggsekken alle norske eiere er pålagt å bære ved det norske skattesystemet. Utsettelsen vil innebære at skatteregningen vil bygge seg opp over tre år, med tillegg av en høy rente til Staten på 9,5 prosent. Å pålegge en bedrift i nød en skattegjeld med en rente som minner om et forbrukslån kan vanskelig anses som en utstrakt hånd til en bedriftseier i nød som kneler under det norske skattesystemet.

Høringsforslaget er en klar demonstrasjon på at Norge snarest bør fjerne formuesskatten på norsk arbeidende kapital, før det blir enda mye mer krevende å reparere skaden.

Marginalbeskatningen på norsk eierskap i næringen har økt med over 100 prosent i denne regjeringsperioden. Favoriseringen av utenlandske eiere har på den måten økt kraftig. Hvis det drøyer med å fjerne særskatten på norsk arbeidende kapital vil det bli desto vanskeligere å få utflyttede verdiskapere og gründere til å flytte tilbake, og gründere til å bli boende eller bosette seg her. Sverige slet i mange år med skadevirkningene av tilsvarende skatt som de fjernet i 2007.

Finansminister Jens Stoltenberg skriver i et skriftlig svar 17.3.2025 til stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad:

«Innføring av en formuesskatteplikt på utenlandske aksjonærer vil gjøre det mindre lønnsomt for utenlandske personer å investere i næringsvirksomhet i Norge. Norske selskapers tilgang på utenlandsk kapital kan dermed bli redusert».

Vi er enig med finansministeren i at Norge ikke bør innføre formuesskatt på utenlandske investorer, men mener det er enda mer skadelig med en slik særskatt på norske eiere. Denne skatten har økt kraftig de siste årene, både ved den sterke økningen både i skatten på næringsformue, og sterk økning i skatten på utbytte fra bedriftene for å betale skatten. Dette svekket kapitaltilgangen til norsk næringsliv, ikke minst i oppstart og tidlig fase, og norske investorers evne til å ta risiko. Det er en avsporing, og tildekking av de norske eierskattenes skadelige virkninger når departementet i sitt høringsnotat skriver at *«kapitaltilgangen i norsk næringsliv er generelt god»*. Det regjeringsoppnevnte Kapitaltilgangsutvalget, hvor også Norges Bank var representert, konkluderte enstemmig med at formuesskatten bør fjernes av hensyn til kapitaltilgangen til norsk næringsliv., jf. NOU 2018:5 – *Kapital i omstillingens tid*. Utvalget påviser også at ikke minst mindre bedrifter, og gründerbedrifter, er avhengig av kapital fra norske kilder. Det er solid dokumentert at det foreligger en såkalt «home bias» som innebærer at bedrifter i stor grad er avhengig av investorer i egen region eller eget land. Ideen om at utenlandske investorer lett kan erstatte trøndersk og norsk eierskap, er langt unna den virkelighet bedriftene på Trøndelagskysten opplever. Dessuten mener vi at det har en stor samfunnsmessig gevinst at vi har et næringsliv sterkt forankret i trøndersk og norsk eierskap. Det gir bl.a. en nærhet mellom bedrift, eierskap og lokalmiljø som styrker lokalsamfunnene på kysten og i resten av landet.

Den omfattende utflytting av norske gründerne og verdiskapere taler sitt tydelige språk om de skadelige virkningene av de norske eierskattene. Over halvparten av de 400 største norske formuene i næring i verdi styres nå fra utlandet. Når verdiskapere og gründerne flytter ut, mister vi også viktig kompetanse som vi trenger for å utvikle norsk næringsliv. Vi taper umiddelbart både skatteinntekter og konsum fra de som flytter ut, og deretter vil stadig mer av kompetansen og investeringene til de som flytter bli kanalisert til andre land. En alvorlig konsekvens av det norske skattesystemet at Norge vil gå glipp av innovasjonskraft som ikke kan leses ut av statistikk. Hurtigvoksende vekstselskaper, såkalte enhjørninger, som Sverige har mange av, vil knekkes i en tidlig fase under byrden av det norske skattesystemet. NTNU-studentenes eget konsulentselskap, Junior Consulting, har laget rapporter som viser skjebnen til globalt ledende teknologiselskaper som NVIDIA og det svenske Spotify dersom gründerne skulle ha utviklet disse selskapene i Trøndelag eller andre steder i Norge. For Spotify ville skatteregningen til gründerne ha blitt 26 milliarder kroner siden børsnotering i 2018, til tross for at selskapet ennå ikke har betalt en krone i utbytte, og bare ett helt regnskapsår har overskudd. NTNU-studentene har i en oppjustert rapport beregnet hva den ekstra prislappen ville ha blitt med departementets forslag om betalingsutsettelse med 9,5 prosent rente. Tilleggsregningen for eiere bosatt i Norge ville i så fall ha blitt ca. 3,5 milliarder kroner over en treårsperiode. Dette illustrerer at departementets lille plasterlapp her ville vært lite til hjelp, og mer å anse som spott til skade.

Det virker selvmotsigende at en regjering som i andre tilfeller advarer mot kreditter med høye renter, nå ønsker å tilrettelegge for at norske innbyggere skal opparbeide seg høy akkumulert skattegjeld på høyrentevilkår. Det er ingen begrunnelse i notatet som sannsynliggjør at formuesskattegjeld skal betraktes som høyrisiko mens annen skattegjeld ikke gjør det. Dette underbygger inntrykket av at norske myndigheter ikke verdsetter private norske bedriftseiere.

Rapporten fra NTNU-studentene om det svenske Spotify oppsummerer kort og enkelt hvilke alternativer norske eiere i vellykkete vekstselskaper står overfor: Ta opp personlig lån med høy rente, som departementet i realiteten foreslår; selge seg ned i selskapet eller flytte ut av

landet. Vi må forvente at neste bølge av utflytting vil være unge gründere og verdiskapere - før deres selskaper blir så verdifulle at de rammes av norske eier- og utflyttingsskattene. Lederen i det hurtigvoksende trønderske teknologiselskapet Norbit har i mai i år solgt aksjer i selskapet, og orientert børsen om at det er nødvendig for å betale de norske eierskattene.

De norske eierskattene rammer små, mellomstore og store bedrifter over hele Trøndelag. Det er en skatt på maskiner, utstyr og arbeidsplasser. Den rammer direkte ved at eierne må tappe sine norske bedrifter for kapital. Den rammer bedriftene fordi den inndrar kapital fra investorer regionalt og nasjonalt som de operative bedriftene og gründerselskapene trenger for å vokse og ekspandere. De store industribedriftene – som kan ha «rike» eiere – er ofte hjørnestensbedrifter i sine lokalsamfunn. Ofte er de også kjerne i større økonomiske økosystemer med et stort antall underleverandører som er et grunnfjell i floraen av små og mellomstore bedrifter. Det gjelder også i Trøndelag. De særnorske eierskattene er med andre ord skadelig for alle kategorier bedrifter så lenge eierne har norsk bostedsadresse, og særlig skadelig for gründerbedrifter og andre som trenger risikokapital fra private norske investorer.

Alle er tjent med sterke og lønnsomme bedrifter som konkurrerer både hjemme og ute, og kombinasjonen av nasjonalt og internasjonalt eierskap bidrar til å skjerpe konkurransen. Det er bred politisk enighet om at privat sektor må gå i bresjen i verdiskapingen; private bedrifter og investorer er nødvendige risikotakerne for at vi skal lykkes i utviklingen av konkurransedyktige bedrifter. Staten investerer det meste av sin finansielle formue utenfor landets grenser, eller etter at gründere og private investorer har sørget for å ta risikoen som kreves for å utvikle såkornet til modne bedrifter.

Næringsforeningene på Trøndelagskysten vil naturligvis ikke motsette seg at det innføres en ordning som gir utsettelse av formuesskatten. Men slik forslaget er uformet i høringsnotatet, er dette helt utilfredsstillende. En viss avdempende effekt kunne en utsettelse likevel ha dersom den gjøres generell, med mulighet til en vesentlig lenger betalingsutsettelse enn de foreslåtte tre årene, og uten rentebelastning, eller vesentlig lavere rente enn foreslått, som f.eks. renter ved betaling av forventet restskatt (for tiden 3,51 prosent). Da ville norske eiere fått en avlastning i perioder med likviditetsutfordringer, og diskrimineringen av norske eiere noe avdempet. Men det vil uansett bare bli en utsettelse av en skatt utenlandske konkurrenter og investorer slipper, og bare en begrenset avdemping av de skadelige virkningene av de norske eierskattene som vi her har beskrevet. Dersom Stortinget opphever formuesskatten på arbeidende kapital i statsbudsjett for 2026 vil behovet for den foreslåtte utsettelsesordningen bortfalle.

Namdalskysten Næringsforening, Hitra Næringsforening, Frøya Næringsforum

Jonas Williksen (sign.)
(sign.)

Hege Anita Scheie (sign.) Torill M. Pettersen

Daglig leder
leder

Daglig leder

Daglig